

SPREMEMBE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Bodo delavci ostali brez plačanih stroškov malice, prevozov, regresa?

Slovenska vlada že nekaj časa pripravlja sistemske spremembe Zakona o delovnih razmerjih, poleg tega hiti tudi s pripravo Zakona o skladu za odpravnine. Zakon o delovnih razmerjih, ki je na področju dela najpomembnejši akt, čaka pomembnejša vsebinska prenova, katera pa v sedanjih verziji po mnenju sindikatov prinaša predvsem zmanjševanje delavskih pravic. Na rešetih so tako prevozi na delo, malica, regres, minulo delo, odpovedni roki in nižje odpravnine.

MATERIALNE PRAVICE DELAVCEV V KOLEKTIVNO POGODBO

Izhodišča zakona, za katerega se sicer večina strinja, da je zastarel in potreben prenove, so za delavce precej drastična. Delodajalci si namreč prizadevajo predvsem za spremembe, ki se tičejo materialnih pravic delavcev. Plačan odmor med delom, prevoz na delo, regres za letni dopust in pravica do dodatka na delovno dobo po mne-

nju delodajalcev ne spadajo v Zakon o delovnih razmerjih, ampak v posamezne kolektivne pogodbe.

Sindikati pri možnosti takšne ureditve opozarjajo, da bodo delavci na ta način ostali brez omejenih pravic. Veliko delodajalcev po mnenju sindikalistov kolektivne pogodbe sploh ne želi, po dosedanjih izkušnjah pa se številnim kolektivnim pogodbam veljavnost izteče, še preden se sklenejo nove. V

Je manjšanje pravic zaposlenih cilj zahodne civilizacije 21. stoletja?

(foto: IS)

izhodiščnem predlogu sprememb delovne zakonodaje je predvideno tudi zvišanje starosti zaščitene delavcev s 55 na 58 let, omejitve dopusta na 35 dni in skrajšanje odpovednih rokov.

SPORNO TUDI ZNIŽANJE ODPRAVIN

Za ohranjanje delavskih pravic je sporno tudi znižanje odpravnin. Za sedaj še aktualni zakon jemlje kot osnovo za izračun odpravnine

Naša anketa

Krčenje pravic zaposlenih, še posebno starejših?

Po spremembah zakona o delovnih razmerjih so med drugim ogroženi dodatek na delovno dobo, odpravnina pri upokojitvi, prevoz na delo in regres za letni dopust. Krajši bodo odpovedni roki, nižje odpravnine in največ 35 dni dopusta. Med spremembami so tudi predlogi, ki so povezani z znižanjem materialnih stroškov delodajalcev. V izhodiščih je med drugim zapisano, da se pravica do dodatka na delovno dobo prenese iz zakona na kolektivno pogodbo, ki je doslej določala le višino dodatka. Enako velja za regres za letni dopust, plačilo za prevoz na delo in za odpravnino ob upokojitvi. Bo to v praksi pomenilo črtanje teh pravic, saj imamo prostovoljna in neobvezna kolektivna pogajanja?

Silva Letojne, Ljubija

Delavci že tako težko uveljavljajo svoje pravice, saj gre vsak dan kakšna firma v stečaj. Tudi sama sem med tistimi, ki sem zaradi stečaja firme ostala brez službe. Če pravice ne bodo zakonsko določene oziroma bodo prenesene v kolektivno pogodbo, bodo delavci še bolj prikrajšani.

Damjan Benetek, Mozirje

Kot delavec mislim, da bodo spremembe slabe za delavce. Ministrstvo bo moralo ubrati kakšno drugo pot za prožnost delovne sile na trgu. Te spremembe ne bodo pripomogle k izhodu iz krize. Kot delodajalcu pa se mi nekatere pobude zdijo dobrodošle. Predvsem bi ukinitel regres: če delaš z izgubo, ne moreš dati delavcu regresa. Če zakonsko ne bodo urejene vse materialne pravice, bodo delodajalci delali po svoje in marsikje bodo zelo trdi.

Ivanka Černešček, Gornji Grad

Če bodo vse stvari prenesene v kolektivno pogodbo, dvomim, da jo bodo delodajalci izpolnjevali tako, kot so sedaj zakon. Tudi tega so pogosto kršili. A skrajševanje pravic delavcev ne bo pripomoglo k reševanju krize, v kateri se sedaj nahajamo.

Marjana Kašuba, Rečica ob Savinji

K sreči sem sedaj v pokoju in mi o vsem tem ni potrebno razmišljati. Sicer pa opazim med domačimi, da se manj zasluzi, čeprav imajo malo boljše službe. Težko pa je tistim z majhnimi plačami, če bi jim ukiniteli še te male dodatke, bi mnogi zelo težko živeli. Ukinjanje pravic delavcev gre na račun bogatenja delodajalcev.

Jusuf Mustafić, Mozirje

Če bodo določene stvari prenesene v kolektivno pogodbo, bo seveda odvisno od posameznega delodajalca, kako se bo odločal. Spremembe pa ne bodo rešile krize, ki je nastala.

Mitja Finkšt, Trnovec

Če se nekatere pravice delavcev iz zakona prenesejo na kolektivno pogodbo, bi morale ostati enake. Zdi se mi, da bi jih delodajalci prav tako urešničevali. Res pa, da mnogi mislijo le na svojo korist. A vse to ne bi pripomoglo k reševanju današnje krize.

Stran / Page: 4

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 632 cm2

2 / 2

povprečno mesečno plačo zadnje tri mesece pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi. S tem se je delavecem z več kot 15 let delovne dobe priznala odpravnina v višini tretjine osnove za vsako leto dela pri delodajalcu, tistim z delovno dobo med 5 do 15 let četrtina osnove, zaposlenim za 1 do 5 let pa petina osnove za vsako leto dela pri delodajalcu.

Po novem bi za vse delavce obveljala le petina osnove, kar močno prizadene delavce z daljšo delovno dobo. To pa še ni vse, novi zakon predvideva tudi drugačne pogoje za pridobitev pravice do odpravnine. Po novem bi omenjeno pravico pridobil le delavec, ki je pri delodajalcu zaposlen najmanj leto in en dan. V ta čas se v šteje tudi čas zaposlitve delavca pri prejšnjih delodajalcih, a le, če delovno razmerje ni bilo prekinjeno.

ODPRAVNINSKI SKLADI PO VZORCU AVSTRIJSKIH

Spremembe Zakona o delovnih razmerjih predvidevajo tudi uvedbo odpravninskih skladov po vzorcu avstrijske zakonodaje. Pri naših

sosedi namreč delodajalec vsem svojim delavcem vsak mesec plačuje prispevek v višini 1,5 odstotka bruto plače. Prispevek se zbira na osebni račun vsakega zaposlenega, ob izgubi službe pa ima le-ta možnost, da zbrana sredstva dvigne ali pusti na računu do upokojitve, s čimer si zagotovi še dodatno finančno varnost za čas po upokojitvi.

Prednost takšnega modela je, da odpravnina ob upokojitvi ne bremeni le zadnjega delodajalca, saj so zanjo prispevali vsi prejšnji delodajalci. Ker pa s tem strošek odpuščanja postane precej nižji, se delodajalec lažje odloči za ta ukrep, kar znova zamaja varnost zaposlitve.

Sindikalisti pričakujejo, da bodo spremembe zakona šle v smeri zagotavljanja večje učinkovitosti varstva pravic delavcev. Pričakovanja delodajalcev so povsem drugačna, enako lahko trdimo za pričakovanja naše vlade. Delovne skupine vseh naštetih, ki imajo težave že pri nastajanju, pa vsekakor čaka več kot trdo delo.

Tatiana Golob

Vojko Korošec, sekretar Območne sindikalne organizacije Savinjska:

»Pred časom je ekonomsko-socialni svet oblikoval delovno skupino, ki naj bi pripravila spremembe Zakona o delovnih razmerjih. Pri tem v sindikatih pričakujemo in upamo, da ključno vodilo pri teh spremembah ne bo le povečanje konkurenčnosti gospodarstva. Dokazano namreč je, da raven pravic zaposlenih nima neposrednega vpliva na konkurenčnost gospodarstva.

Tistim, ki želijo na trgu dela uveljaviti le tržne zakonitosti, v sindikatih odgovarjamo, da delo ni blago. Zakon o delovnih razmerjih mora delavce štiti ravno pred tem, da ne bi postali blago. Taka miselnost in take spremembe zakona bi lahko tako ogrozile doseganje pridobitve, kot so dodatek na delovno dobo, varstvo pred odpuščanjem, ukinitve odmora med delom, zmanjšanje regresov in odpravnin ter še marsikaj.

Kar precej pravic bi želeli izriniti iz Zakona o delovnih razmerjih in prepustiti kolektivnim pogodbam, pri sklepanju katerih je delodajalec močnejši, delavec pa šibkejši člen. Pravica v Sloveniji je na strani bogatih, ki si lahko plačajo odvetnike. V sindikatih smo za dialog, vendar si ne smejo delati iluzij, da bodo skozi ta dialog posegli le v pravice delavk in delavcev.

V sindikatih tako pričakujemo, da bodo spremembe upoštevale razčlenjenost slovenskega trga dela. Še posebej pomembno je, da bo novi zakon zmanjšal kršenje pravic delavcev. Izboljšal naj bi pravice zaposlenih pri agencijah, ki so zdaj pogosto kršene. Spremembe zakona naj bi izboljšale tudi položaj invalidov. Zaradi ustanavljanja slamnatih podjetij je treba spremeniti tudi Zakon o gospodarskih družbah.

Tako člani sindikata vključeni v ZSSS pričakujemo učinkovitejše varstvo pravic delavk in delavcev. Spremembe naj bi prvenstveno odpravile najpogostejše kršitve pravic zaposlenih, denimo glede delovnega časa, plačila za delo, vodenja delovnih evidenc, odmorov in počitkov. Po ugotovitvah inšpektorjev za delo je bilo prav teh kršitev pravic zaposlenih največ.

Za izboljšanje razmer bo treba zaostri tudi sankcije za kršitelje, torej delodajalce. Te naj bi zadevale tudi izterjavo kazni s strani davčnih organov. Spremembam Zakona o delovnih razmerjih mora slediti tudi spremenjen zakon o inšpekciji dela, saj mora inšpekcija postati učinkovitejša. Če do tega ne bo prišlo, bo zakon mrtva črka na papirju. Pričakujemo, da bo ministrstvo pri pripravi sprememb Zakona o delovnih razmerjih upoštevalo nujnost izboljšanja pravic zaposlenih in odpravo ugotovljenih anomalij.«